

VENDÉGLŐSÖK LAPJA

A HAZAI SZALLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK, KÁVÉSOK, PINCZÉREK ÉS KÁVÉHAZI SEGÉDEK ÉRDEKEIT FELKAROLO SZAKKÖZLÖNY.

Megjelenik havonként kétszer, minden hó 5-én és 20-án.

Előfizetési ár:

Épévsz. évre. . . . . 12 kor. Félévre . . . . . 6 kor.
Háromnegyed évre 9 „ Negyedre . . . . . 3 „

LAPTALAJDONOS ÉS KIADÓ:
IHÁSZ GYÖRGY örököse

FELELŐS SZERKESZTŐ:
GYÖKÖSSY ENDRE dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IX., Ferenc-körút 22. Telef.: József 22-81

Kéziratok és előfizetések ide intézendők.

Mozgóképek.

Azt olvastuk

mostanában a lapokban, hogy itt is, ott is igen sok, spekulációra összehalmozott élelmi-szert foglalt le a rendőrség. Olvastuk minden lapban azt is, hogy az árufölhalmozók egyes ügynökök voltak, de az ügynökök mögött pénzemberek is állottak, sőt egyes bankok is vásároltak össze árut. Azt is bejelentették hangos szóval a lapok, hogy a bankok ellen is megindul a — bünvádi eljárás. Bünvádi eljárás. Ez kellene! De hová tűnt el az a bünvádi eljárás? Nem hallunk róla most már egyetlen árva szót se. Most csak azt olvassuk, hogy napról-napra megbüntetnek — pénzre, elzárásra — egy csomó kofát, fűszerest, apró emberkét s ezzel elintézik az áruzsora kegyetlen üldözését. Oh, hogy föllélegzene ez a hősiesen tüdő, remélő magyarság, ha a nagyuzsorsók méltó hurokrajutásáról s a hurokból ki nem engedéséről hallanának.

Cipőtolvajok

garázdálkodnak szállóinkban. Szállóink tulajdonosainak sok kellemetlenséget szenvednek ezek a kincsrabló urak. Igen, a cipőtolvajok kincsrablók. Mert ma egy pár cipő nemcsak azért kincs, mert nagy az ára, hanem főleg azért, mert egyre nehezebben lehet jó cipőt szerezni. A rendőrségen azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ezek a cipőtolvajok olyan káprázatos surfangal jutnak be a szállókba, — rendszerint vendégek —, hogy rendes eszközökkel alig lehet ellenük védekezni. A szálló kapusának s a szálló minden alkalmazottjának a legmegfeszítettebb figyelme se elegendő. Az a jó, hogy — szállóink tulajdonosai ne vállaljanak felelősséget a szállóvendégek cipőjéért, ha azt nem a szálló speciális szabályai szerint adják át a cipőtisztogatónak. S állapítson meg minden szálló világos és határozott házi rendet — a cipőkezelésre. Nem kis dolog most ez. A szállóipar jónéve s a tulajdonos zsebe diktálja, hogy arra szükség van.

Nemes Kun.

A Gellértfürdő.

Irta: Gyökössy Endre dr.

Impozáns méreteivel, megkapó erővel megalkotott formáival büszkén néz át a csendesebb Budáról a zajosabb, lármásabb Pestre a Gellérthegy lábai alól a világhírreszánt Gellértfürdő pompás épülete.

Lapunk mult számában hireink közt megemlékeztünk már arról néhány szóban, hogy a székesfőváros hamarosan kiírja a pályázatot is a Gellértfürdő nyilvános éttermeire. Szóval egyre közeledünk ahhoz az időhöz, amikor ez az új fürdő bekapcsolódik a fővárosi, a magyar, később — s ez a „később“ is minél hamarabb legyen — az európai élet mindennapos vérkeringésébe.

Ugy tudjuk, hogy még a nyár folyamán életre akarja kelteni a székesfőváros ezt az új alkotását.

Most nem foglalkozunk azzal a sok szóbeszéddel, mendemondával, jogos és jogtalan, hozzáértő és hozzá nem értő bírálgatással, amelyekkel évek óta ostromolták a főváros vezetését bizottságokban, közgyűlésen, hirlapokban a Gellértfürdő miatt. Mi egyelőre — csak örülünk.

Örülünk a fővárosi ember őszinte örömeivel, hogy megint van — Valamink. Valamink, amiből kincset csiszolhat, közsűrülhet a soha nem fáradó, türelmetlenül előre is néző polgármester. Örülünk, hogy a Gellértfürdő szépséges fénye, gyógyító vize — az idegenforgalom hozzáánkvetésének egyik segítője lehet.

Mert, igen, az új Gellértfürdő, a melyben a fürdő és a szálló szer-

vesen egymásba kapcsolódik, olyan formán, hogy a szálló vendégei a legközvetlenebbül juthatnak el szobáikból a fürdő gyógyító erőihez, eszközeihez; a 175 szobás szálló, melynek helyiségei a friss idő minden kényelmét kereső igényeket kielégíthetik berendezéseikkel; ez a szálló, melyben vannak több helyiséget összefogó, fürdőszobával rendelkező külön lakásosztályok is, ahol — fejedelmi vendégek is megszállhatnak: valóban igen alkalmasnak ígérkezik az idegenforgalom fokozására.

Lesznek itt külön zárt éttermek. A nagyközönség részére nyilvános éttermek is. Lesznek társalgó-, író-, olvasótermek. Játszó szobák. Női szalonok. Szóval lesz a Gellértfürdőben minden, amit meg kell követelni egy európai híresszánt üdülőhely szállójától.

Ha tudjuk, hogy az iparnak e minden fogásaival felépített és berendezett fürdő Budán van, a Gellérthegy alatt, a Duna felett, akkor csakugyan nem lehet a hiú reménykedést szánó mosolygással nézni ránk s azokra, akik hiszünk és hisznek az új Gellértfürdő nagy jelentőségében.

Hisszük, hogy a budai és a pesti vendéglős- és kávéipar is jó reménységgel néz az új Gellértfürdőre. Azok a források, melyek fürdőzők, üdülő népet gyógyítják majd, juttatnak egy kis gyógyító több jövedelmet a budai és pesti kávéosoknak és vendéglősöknek is.

A küzködő kávésipar.

Nagy forgalom, — még nagyobb gond. — Az anyagbeszerzés nehézségei. — A folytonos korlátozások bajai.

Be kell vallani, hogy a szelid béke idején volt kávéházi forgalom, ugyancsak megannyobodott a háborus háborus esztendő alatt. Ennek bizonyítására mi sem elegendőbb, ha idejegyezzük azt, hogy 1914-évtől kezdődőleg a kávéházi évszámlat eredménye, esztendőről esztendőre, mindig jobb s ugyanjára javult, hogy a legjobb forgalmat már ugyyszólván össze sem lehet hasonlítani a békebeli idővel.

Amilyen örvéndetesen szép azonban a forgalom emelkedése, ugyanolyan mértékben zudultak a háborus bajok a kávésiparra. Az anyagbeszerzés nehézségei, az inséges viszonyokból eredő folytonos hatósági intézkedések s általában a háboruban felmerült bajok ugyancsak sok akadályt gördítettek a kávésipar joggal várt fellendülése elé s ha a forgalmat meg nem állíthatták, mindenestre jó erővel belekapaszkodnak a kávésipar grandiozussá válható emelkedésébe.

Ez irányban kérdést intéztünk Harsányi Adolffhoz, a magyar kávéspártársulat kitünő elnökéhez, aki az alábbi érdekes információban világította meg a kávéosok helyzetét:

— A mindjobban elmérgesedő élelmiszerhiány és egyéb, a háborus viszonyokból eredő inséges állapot következtében folyton növekvő tilalmi rendeletek határozottan nagyon érzékenyen sújtják a kávésipart. Mind-

ennek dacára, — még mielőtt reátérnék a bajok ismertetésére — be kell vallani, hogy a kávéosok eddigelőre derekasan megállták a helyüket, amennyiben végeredményben valamennyien kibírták a már-már lehetetlennek ígérkező állapotokat. Igaz ugyan, hogy ezt az örvéndeti valóságot nem csupán a kávéosok üzleti alkalmazkodási képességének javára írhatjuk, hanem jórészt elsősorban is annak köszönhetjük, hogy a pesti közönség ragaszkodik ehhez a kedvenc időtöltéséhez és szívesen alkalmazkodik maga is a folytonos rendeletekhez.

Hogy az egyre súlyosbodó viszonyok, milyen kemény feladat elé állították a kávéosokat, ez immár senki előtt sem ismeretlen. Elsősorban is a legfőbb bajok az anyagbeszerzés körül forognak. Míg a békeben a beszerzés gondja absolute nem nehezített reájuk, — mert hiszen elegendő volt telefonon felsorolni, hogy mire van szükségük s máris megkaptak mindent, — addig most valósággal harcot kell vívniuk a beszerzések körül támadt bajokkal. Sokszor hajszát kell indítaniuk egy-egy árucikk megkaparintásáért s nem egyszer még a maximális árat is tul kell fizetniök, hogy éléstáruk számára megszerezzék a szükséges anyagot.

A kávéházakban, mint ismeretes, nincsenek maximálva a fogyasztási cikkek árai s így a kávéosok nagyrésze ezeket az árakat persze módosította a beszerzési árhoz, amiből azután rengeteg kellemetlenség fakadtak a folytonos feljelentésekből kifolyó-

lag. Az ármódosítás természetesen legtöbbszőr jogosult, ámde a rendőrségi bírók nagyrészt nem veszik figyelembe az igazoló körülményeket s így folytonos büntetés éri a kávéosokat. Nagyon sok ügy kerül az ipartestülethez szökvéleményre, s bár igaz, hogy több esetet mi magunk is elítéltünk, azonban a leggyakrabban szakszempontból mégis csak jogosnak találjuk az »árdrágítást.«

A cukorkorlátozással eleinte sok baj zudult a kávéosokra, akik pedig a társulat révén már jóelőre ellátták magukat cukorkészlettel s így igazán nem is volt értelme a cukorkorlátozási kényszernek. Az ipartársulat ugyanjára gondoskodott a kávéosokról, hogy a beszerzés késedelemének esetén is ki tudta segíteni a szűkölködőket és pedig: vagy a város révén, vagy pedig kölcsönképpen egy másik kávéos eléstárának bőségből. A cukor hatóság »porciózása« legfeljebb csak arra való volt hát ezek után, hogy a súlyos viszonyokat még jobban megnehezítsék. A közönséggel eleinte nagyon sok bajuk támadt, mert a vendégek elegetlenkedtek s nem akarták belátni a rendeleti kényszert, de később azután végre is belátták a kávéos kényes helyzetét s megnyugodtak a hatóságok szigorában.

A legsúlyosabb bajok közül való azonban a délutáni kávétilalomra vonatkozó rendelet, amelyet rendkívül módon megéreztek a kávéosok, amennyiben a megszokott délutáni közönségüket eleinte teljesen elveszítették. Bécsben a kávétilalom immár másfél év óta fennáll s példájára már annak idején má-

A földvári csárdában.

A »Vendéglősök Lapja« eredeti tárcája.

Írta: **Móricz Pál.**

(Vége.)

Vizesszagu, hűvös szellők csapodtak a Tiszáról... A holdra éppen gyászkendőt borítottak a felhők. Annus a kocsiiderékban hevert... A lovak a rudvégnél a virágüzű szénjét majszolták. Bent a csárdaházban rikoltott a klarinét. Döbörgött a szilaj tánc. Kurjogattak a vad legények.

— Ih, hih! — mintha csak hónok alját csiklandozták volna, a mámortól, a gyönyörűségtől sikoltoztak a vérpiros ajku fiatal szappanosokfák.

Már nagy éjszaka volt. A meleg subában megdobbant Annuskának a szive... Nyikordult a csárdaház ajtaja. A setétben titkos alakok botorkáltak a vásárosok kocsjai, lovai felé. Annuska még fejét, rozmaringvirágolajillatú fejszéjézt is behuzta a subába.

— A lábát nézze kend! sugta az egyik árnyékszerű alak.

— Szerelmes Márjám! — dobogott az Annuska szive s magában fohászzkodott! Minő szerencse, hogy nem a strimfliszárba dugtam volt a pénzt?!... — magában így rebesett a lány.

— Elég karcsu! — felelte egy másik.

Annuska pisszenni sem mert.

— Hát a fogát nézte, kend?

— Fiatal...

— E kell nekünk!

Annuska pisszenni sem mert, miközben az

árnyékszerű alakok sorra tapogatták, sorra vizsgálták a vásáros lovakat...

— Most pedig gyérünk, — mordította egy rekedt hang. — Mulassunk! Ezek ugyan reggelig ugyse mozdulhatnak innét...

Annuska hangjáról felismerte a kajcsi bajsuzu vén, szürke betyárt. S midőn a csárdaházba távoztak, Tápai Gergő, de öreg kocsis, kiszólt a szekér alól. Vasvillájával a kocsi alá heveredte a vén szolgaember.

— Annuska, he! Alszik?

— Jaj, jaj! Gergő bácsi, dehogy is alszom!

Előbujt a hűsleges ember.

— Itt pedig baj lesz! Mert, még estendet belakoltatták a csárdakaput.

— Ih, hih! — rikoltott a klarinát. Bent az ivóban dübörgött a szilaj tánc.

— Oh, Márjám! — sirámonos nyugdéselte Annuska! Jaj!... Annuska rémulten kapta le fejét. Meglapult a kocsiiderékban, mert ismét nyikordult a csárdajtó. Gergő a saroglyánál a vasvillanyelvégével markolászta.

— Én vagyok! — suttogta a csárdásné.

— Jaj, nénikém!

— Annus lelkem! Ha ügyes a kocsis, én most kibocsájtom magokat...

Tápai Gergely közelebb lépett.

— Csak ide kell bizni! Ugy járnak az én lovaim, mint a madár.

— Jó, jó! Kerék se zördüljön.

— Nem hiába fogyasztottam el már én kenyezem javát! Gergő már a hámat is felrakta a lovakra. Három saját nevelésű fiatal ló fuvarozta a szappanos kocsi, hanem azért

a vendégfogadó udvarán még a löcsre akasztott itató vasfazék sem zördült meg, olyan óvatosan hajtotta lovait Tápai Gergely öreg szolgaember.

Tüzfák hajbóklottak a Tiszaparton. Az ártermederben melábusan huhogott valami éjszakai madár!... Kanjarodóhoz fordult a kocsi. Itt megtorpantak a lovak. A fűzéből fekete alak penderedett a lovak elé. Durván rezgett a hangja.

— Allj! Megállj!...

— Az áldodat! — Tápai Gergely közé-vágott a három tüzes lónak.

— Oh, Márjám! Annuska a kocsiiderékba bukott le.

— Jaj! — valaki felajdult az országot-szélén. Valakin keresztyűgázolt a nekivadult lógós ló. Recsegett a kocsikerék. Eszeveszeten vágtaztak, huzták az istrángot a fűzvértű lovak.

Nehéz mély bugásu hang mordult bele az éjszakába. Annuséknak utánok lött a legelő betyár. Felriadt az alvó pusztá. A vadrucák riadtan sápgotlak, nyikogtak az ártér felől. Majd a távolból vad kurjogtatás, vágatás lovak dobogása zajdult fel. Bizonyosan a csárdabeli betyárok közül pattant lóra néhány fűrgébb legény.

— Oh, Márjám! — találmora még sokáig lövöldöztek a betyárok. Egészen az adai sorompóig hajtották barnaszemű — szegeci Kiss Annusékat... Olyanfajta lovonjáró emberek voltak azok, akik felől sohsém volt bizonyos, honnét jöttek? Merre mennek?

lunk is be akarták hozni a kávé tilalmát. Azonban a város tizes bizottsága statisztikailag megállapította részint azt, hogy mindössze csak 7—8000 liter tej fogy el naponként a fővárosban, részint pedig, hogy ez a mennyiség is mindenképen a közönséghez kerül, habár a kávéházi fogyasztás révén is, nem tartotta érdemesnek, hogy a délutánra eső hányad miatt korlátozza a tejesitalokat. A közéletmenkési bizottság életlépésének első ténykedése azután létrehozta a délutáni kávétilalmat, amely bizony igen megszívlelendő százalékban csökkentette a kávé sok bevételeit. Később azután a kávé sok az ugynevezett »haditeával« pótolták a számozott oszonnát, amennyiben kárpótlásul »kávéházban« számítoták a jóval drágább teát, melyet, ha nem is szeret a pesti közönség, a kávéházi élet kedvéért mégis csak befogadja fogyasztási cikke közé. Az azonban tagadhatatlan, hogy addig, míg a kávé sok visszaédesgették a kávéhiány miatt elmaradt közönséget, hát bizony elég érzékeny veszteségük volt a bevételezés zárszámadásánál. De kiheverték ezt a bajt is; sokkal súlyosabb azonban az ezirányban még várható korlátozásoknak szomorú kilátása. Ugyanis azt látjuk, hogy a gyermekeknek a hatasztendő korig való tejjeláttással mindig több és több tejet fognak levonni a fővárosba érkező napl kvantumból, aminek azután előreláthatólag az lesz a következménye, hogy a kávéházi kávé teljesen el fog tűnni. Hogy ez a jövendő tény milyen bajokat fogH meg a kávé sokra zudítani, azt előre kiszámítani lehetetlen.

Ami magát az anyagot, illetve a kávé tilalmat, természetesen azzal is nagyon sok baj van. A kávéházak meglévő készleteit ugyanis a Kávéközpont ellenőrzi. Ennek az ellenőrzésnek nagyon kellemetlen oldala az a körülmény, hogy a kávé soknak a Kávéközpont engedélyt kell megnyerni a bejelentett készletből való felhasználásra. A meglévő készletünk általában még körülbelül három hónapig tarthat, de ezen idő elmultával nagy-nagy baj fenyegeti a kávé sokpart. Ugyanis, ha csak időközben nem lesz kávéimportunk, elő fog állni az a helyzet, hogy a kávé sok teljesen fogyasztási cikke anyaga nélkül maradnak. Szóval: nem lesz egyáltalában kávé, tej sem, cukorhiány mindenképen bekövetkezik s a teahiány is, s így a fogyasztási cikke kifogyásával nem tudják majd kiszolgálni a közönséget. Erre már most gondoltunk s annyira bizonyosra vesszük, hogy például a fársullat már fel is vetette az eszmét, hogy ha a közönség ennek dacára is látogatná a kávéházakat, belépődíjat szednek majd a vendégektől.

A világítás korlátozása szintén nehéz probléma elé állította a kávé sokpart, mindannak dacára, hogy ez a rendelkezés a »költségmegtakarítás« látszatát tünteti fel az emberek előtt. Költségmegtakarítással ez a rendelkezés csak az első alkalommal járt, ámde most a napokban ismételt kapunk egy határozati tilalmat, mely szerint a már leredukált világítást ismét 50 százalékkal kell redukálnunk. Ez a kevésbé szerencsés,

illetve praktikus világítással felszerelt kávéházi helyiségeket olyannyira sötétségbe fogja borítani, hogy újságok olvasni azokban abszolúte lehetetlen lesz, ezzel szemben most már költségmegtakarításról szó sem lehet, amennyiben a főváros rendelkezése folytán ezuttal, mint ismeretes, újabban 30 százalékkal emelték a világítás árát.

Mіндеközben felsorolásával legsúlyosabban mégis csak a legujabb záróra-rendelet érinti a kávé sokpart. Tudniillik 10—12 óra között van a legtöbb fogyasztás. Az egyórás zárórával bármennyire is jókorra jövedelemtől estek el a kávé sok, mindannak dacára nem érintette őket ez valami rendkívül módon. Sőt többet mondotk: a tízenkétórás záróra is mindössze csak 10 százalékkal rövidítette meg a kávé sok bevételeit. A közönség is csakhamar hozzászólt a rendelet kényszeréhez s az egyórás zárórának megszokása jóelőre fegyelmelte őt az újabb, 12 órás záróra eltűrésére.

A legujabb, illetve a 11 órás záróra azonban keményen sújtotta a budapesti kávé sokpart. Itt már felhangzik a jajsavuk és különösképen igazolt nekik ez a jajszó, ha tekintetbe vesszük, hogy a kávéházak 35 százaléka zenés hely, melyekre természetesen rendkívül kihát a zárás szigora, nemkülönben a csöndes kávéházakra is, melyeknek jövedelmét ez az újabb egyórás rövidítés most már 20—25 százalékkal csökkenti.

Ime hát a kávé sokpanaszai, melyek a felsorolt valóságok szerint teljesen jogosultak. Mert bármennyire is »kibirják« a folytonos terhet, bármennyire is emelkedett a kávéházi forgalom, tagadhatatlan az, hogy a kávé sokpart csak óriási erőfeszítések árán tud a talpán megállni, hogy ugy ne mondjuk: a jobb üzletmenet ellenére is kényyszerűlten vegetálni a szebb jövő reményében. Kovács Lydiá.

A szállodai ipar gyakorlásáról.

Írta: Kiss István dr.

A szállodai, vagyis fogadói ipar üzése az engedélyhez kötött iparágak közé tartozik. Az iparengedélyt pedig az illetékes iparhatóság adja. Fogadói üzlet nyitására pedig iparengedélyt csakis az ipartörvény értelmében iparüzésre jogosított olyan egyén nyerhet, aki teljes megbízhatóságát erkölcsi bizonyítvánnyal igazolja és akinek megbízhatósága ellen az ipartársulat kifogást nem emel.

A szállodának utca felé külön kijáratának kell lennie s összes helyiségeinek a közegészségi követelményeknek meg kell felelnie.

Az italmérsi üzleteknél előírt az a követelmény, hogy a nyitandó helyiség templomtól, iskolától és kórháztól legalább ötven méternyire essék, a szálloda engedélyezésénél is elő van írva.

A szállodás tartozik arra ügynöki, hogy a szállodai szogák s azok berendezése, il-

letve az ágyneműek állandóan tiszták és az egészségügyi követelményeknek megfelelőek legyenek és tartozik gondoskodni arról, hogy a szállodai alkalmazottak a szállodai alkalmazottak a vendégekkel szemben előelőzékenyen viselkedjenek és hogy az előírt érmdszabályokat pontosan betartsák.

Köteles a szálloda tulajdonosa minden szobában a szobaért és a mellékszolgáltatásokért, ugymint a fűtésért, világításért fizetendő árakat feltüntetni és az illetékes iparhatóság által látalmazott árszabályt kifüggeszteni. Ezeknél az áraknál többet számítani nem szabad.

Minden vendégszobának külön-külön kijáratának kell lennie n az ajtókat mindkét oldalról jól működő zárrakkal kell elátni. Az egyes vendégszobák között netán alkalmazott ajtókon mindkét oldalán tolózárat alkalmazunk s ezeket az ajtókat a szoba elfoglalásakor a tulajdonosnak vagy megbízottjának gondosan be kell zárnia.

A szállodák termeiben rendezendő táncvigalmakra és egyéb estélyekre külön engedély szükséges s ez az engedély állapítja meg, hogy ilyen alkalommal mikor van a zenélési záróra. (Természetes, erről csak bekehen van szó. Eljutunk-e ez évben újra idáig?)

A szállodában levő vendégloji vagy kávéházi üzletek minden tekintetben ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint más ilyen helyiségek.

Köteles a szállodás vagy megbízottja a megszálló vendéget a bejelentési lap kitöltésére felhívni. E felhívásnak pedig a hatóság által meghatározott idő alatt kell megtörténnie. Ez az idő pedig rendszerint azonos azzal az idővel, amely alatt a szálloda tulajdonos vendéget a hatosagnál bejelenteni köteles. A szállodai személyzet pedig a tulajdonos megbízásából ugyancsak köteles a vendégeket a bejelentési lap kitöltésére felhívni. E kötelesség elmulasztása miatt az alkalmazottat terheli a felelősség.

Szigorúan ügynöki tartozik a szállodás arra, hogy szállodája keresetszerű prostitúcióra fel ne használtassék, mert ha szállodája közérkölciség és közrendészet szempontjából megbízhatatlanná válik, ugy az iparhatóság előrebocsátott vizsgálat és tárgyalás után az illető tulajdonost iparüzési jogától meghatározott vagy határozatlan időre megfosztja. Az iparüzés jogának ilyetlen kimondása vagy önállóan vagy valamely ipari kihágás mellékbüntetése gyanánt fordulhat elő. Az előbbi esetben a féllal az indokok is közlendők, aki az ilyen végzés ellen a közléstől számított tizenöt nap alatt felfolyamodással élhet. Ha azonban az iparüzés jogának felfüggesztése vagy elvonása valamely kihágás mellékbüntetése gyanánt mondatott ki, akkor a felebbezés a kihágási ítélet ellen használható felebbezéssel összekapcsolva s ugyanazon határidő alatt és szabályok szerint nyújtható be.

Az iparengedélyt a szállodában szembe-tűnő helyen kell kifüggeszteni.

A szállodák állandóan iparhatósági és rendőrhatósági ellenőrzés és vizsgálat alatt

állanak s a tulajdonos köteles megengedni, hogy a magát kellően igazolt hatósági közeg bármikor meggyőződést szerezhesen arról, hogy az előírt szabályokat megtartják-e?

A szállodai rendszabályok betartása pedig elsősorban a tulajdonos érdeke, mert hiszen az előírt követelmények mind olyanok, amelyek pontos betartásával csakis a szálloda jóhírneve emelkedik.

Uj záróóra=rendelet.

Írta: Króaikás.

A tartós nagy hideg, a kemény tél s a tüzelőanyaggal való szükséges takarékoskodás arra indította a kormányt, hogy új rendelettel szabályozza a fővárosi emberek életének rendjét. Bennünket vendéglősöket, kávézókat is erősen érint ez az új rendelet, mert a záróórát tizenkettő helyett tizenegy órában állapítja meg s meghatározza, hogy milyen foku világítással világíthatjuk meg üzletünk, iparunk helyiségeit, sőt egyes terméink bezárását is megparancsolja. A fontos rendeletet szöszérint adott szövegében itt közöljük:

1. szakasz. A miniszter elrendeeli, hogy: 1. a nyilvános étkezőhelyiségeket (vendéglőket, korcsmákat, italmérős és elárusítóhelyeket, kávéházakat stb.), ha a reájuk hatályban álló jogszabályban még rövidebb záróóra nincs megállapítva, éjjel 11 óránál tovább nem szabad nyitva tartani, és ha a hatályos jogszabály későbbi időpontot nem állapít meg, reggeli öt óra előtt nem szabad kinyitni. A korábbi kinyitást a rendőrhatalóság egyes megokolt esetekben kivételesen megengedheti. A vendéglőknek és kávéházaknak olyan mellékhe-lyiségei, amelyek az üzlet folytatásához nem feltétlenül szükségesek (játéktermek, különoszobák, tekepályák stb.) állandóan zárva kell tartani. Nem vonatkoznak ezek a korlátozások a vasuti vendéglőkre, amennyiben nyilvántartásukat az utazóközönség érdekei megkívánják; 2. a színházakat éjjeli tíz óránál tovább nem szabad nyitvatartani; 3. a mozgófénykép-színházakat nem szabad délután öt óra előtt kinyitni és éjjeli tíz óránál tovább nyitva tartani; 4. a korcsolyapályákat éjjeli 9 óráig szabad nyitvatartani; 5. a cukrászdák nyitvatartásának idejére azok a rendelkezések irányadók, amelyek az élelmiszerárúsító üzletekre hatályban állanak; 6. a mérszárósüzleteket reggeli fél 6 órától esti 7 óráig szabad nyitva tartani.

2. szakasz. A mulatóhelyeket (orfeum, dalszarnok, variété, táncterem, tánciskola stb.), valamint a hangveseny-

termeket további rendelkezésig zárva kell tartani.

3. szakasz. A záróóra nézőpontjából nem esnek semminemű korlátozás alá: 1. a tüzelőanyag-kereskedéssel és elárusítással, valamint 2. a szállítmányozással foglalkozó vállalatok irodái és üzleti helyiségei.

4. szakasz. Valamennyi nyilvános étkező, szórakozó, üzleti stb. helyiségnek belső világítását az elkerülhetetlen szükség mértékére, de a rendes világitásnak legalább fele részére kell korlátozni. Az elkerülhetetlen szükség mértékét az elsőfoku rendőrhatalóság jogosult megállapítani. Határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

5. szakasz. Aki a jelen rendelet 1., 2., vagy 4. szakaszának rendelkezését, vagy az elsőfoku rendőrhatalóságnak a 4. szakasz alapján hozott korlátozó rendelkezését megsérti, kihágást követ el és a 4470/1916. M. E. sz. rendelet 8. szakasza értelmében büntetendő.

6. szakasz. A minisztérium fölhatalmazza a belügyminisztert, hogy mihegyt a körülmények lehetővé teszik, a jelen rendelet rendelkezései alól könnyítést tessen.

7. szakasz. Ez a rendelet 1917. évi február 15-én lép érvénybe.

Lapunk megjelenése előtt ezt az egy-két napos rendeletet már újabb rendelet követte, mely egyelőre az összes színházakat, mulatókat, kabareákat, muzeumokat bizonytalan időre bezárta.

Mi vendéglősök és kávéások tudomásul vesszük, hogy ezentul csak esti 11 óráig kapunk alkalmat tisztességes kenyerünk megkeresésére; belenyugszunk fegyvellemmel, hazafias belátással, háborus türellemmel abba is, hogy a játéktermeket, különoszobákat be kell zárunk. Örülünk, hogy ipari érdekességünk képviselői előtt kijelentette a rendőrség, hogy pl. a kávéházak nagytérmeitől csak függönyökkel, tehát ajtó nélkül elválasztott kártyahelyek bezárására nem vonatkozik a rendelet.

A világítást is korlátozunk kell.

Tehát korlátozzuk. A nagy közérdek most a háboru diadalmas befejezése. Ezt pedig csak akkor érhetjük el, ha mindenben takarékoskodunk. Ha összehúzódnak. Ha kisebb jövedelemmel is megelégedünk.

Nincs a magyarnál hősiesebb, dologra később, fegyelmesebb, türelmesebb, jobbindulatú nép. Bizonyosság rá ez a háboru minden uj napja. S ha a kiméletlen árfelhajtó uzsorásokat is meg tudná valahogy fogni, fojtani a kormány: türelmünk még nagyobb volna. Ezt kérjük és várva várjuk.

Akkor aztán meg a béke előtt is érhetünk meg jobb napokat.

Apró hírek.

(—) **Vendéglősök, kávéások, pin cérek arcképeit szivesen közöljük lapunkban. Különösen a harctéren ki-tüntetett vagy hősi halált halt szaktársaink vagy fiaik arcképét mutatjuk be készséges örömmel lapunkban a vendéglős és kávésipar nagy társadalmának. A képeket kiadóhivatalunkba sziveskedjenek küldeni. Kiadóhivatali órák, hétköznapokon délután 3—5-ig.**

(!) **Kovács Lydiát**, az országos nevű hírlapírónőt, kinek a legfrissebb, legérdekesebb, szines riportok alatt szokott a neve megjelenni a »Magyarország« hasábjain, sikerült lapunk munkatársai közé állítani. Minden olvasónk figyelmébe ajánljuk mai számunkban megjelent írását.

(-) **Tüz a Réni-szállóban.** A napokban fél egy órákor éjjel a Réni-szállóban a harmadik emeleten szobátiz volt. Egy ablakkeret égett el. A tüzet a tüzőltők gyorsan eloltották.

(*) **A borenlenörző bizottságba** az 1919. évi december hó 31-éig terjedő megbízatással Nagyváradon Jungreis Ignác és Lukács Géza váltásoltták meg.

(?) **A paprika.** Pálffy Dániel vezetése alatt »Szegedi paprikatermelők egyesülete« címen, 85 taggal új érdekelttség alakult. Most aztán még drágább lesz a paprika?

;) **Vasuti vendéglő.** A gyulafehérvári vasuti vendéglőre bérletet hirdet a magyar államvasut aradi üzletvezetősege. Az ajánlatokat február 24-én délig kell benyújtani az aradi üzletvezető-ségnek. A 200 korona bánatpénzt az üzletvezető-ség pénztrába 25-án délig kell befizetni.

Eladó ó- és ujbör

150 hl. óbor 1908—1913-ig, közte egy hordó muskotály s idei ujbör ugy 600 hl körül egyszer nem lefejtve. Kisebb 20, 30, 40, 50, 60, 70 literes részletekben is. Továbbá három drb. keltező gép, alig használt. Szobonya Bertalan nyug. kir. földmivesiskola igazgató Horgosi-Királyhalom telepen; posta, vasut és távirtda helyben.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kenes hévvizű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák külön hőlgyek és urak részére. Török-, kö- és márványfürdők, hőlg, szénsavas- és villamos vízfürdők. A fürdők kitün öredmennyel használtatnak, főleg szuzos bántalmaknál és idegbajok ellen. Ivó-kura a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Gyógy- és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld

az igazgatóság.

A BORSZÉKI MADONNA savanyuviz, kitünő borviz és asztaliviz.

Teljesen vasmentes, a bort és pezsgót nem feketíti. Dus szén-savtartalmánál fogva az emésztést kedvezően befolyásolja.

Megrendelhető: Borszéki Fürdővállalat Részvénytársaságnál, Budapest, V. Nádor-u. 6. Telefon 157-81 és 162-84.

MI AZ ÚJSÁG?

Szivar- és cigarettajegy Németországban. Idehaza szép Magyarországon minden dohányos keresi az összeköttetést a trafikossal és szeretet vall a trafikoksisaszszonyoknak, csakhogy valahogy biztosítsa a napi tíz cigarettát és öt szivart, ismeretséget köt a zugarúlkokkal, a pincetrafikokkal, lőt, fut, energiát pazarol, hóban, fagyban, télidőben ácsorog a m. ki. dohánytőzsdé angulcimeres cégére alatt és boldog, ha tul-fizetéssel hozzájut valami kis füstönivalóhoz. Minden dohányos járja a dohányyszerzés kálváriáját és akinek nincs összeköttetése, nem szerezhet semmit magának a dohány mámorából. Németországban még van bőven dohány és kerülő utakon még nekünk is jut belőle valami. De a jövő ott is füstbe van burkolva. Ki tudja mi lesz? Tehát behozzák a dohányjegyet, ami bölcös dolog. Behozzák már a jövő héten. Jó volna, ha nálunk is gondoltak volna erre. Talán gondoltak is, de megmaradtak a gondolatnál. Mert amit Németországban lehet, nem lehet Magyarországon. Nálunk kiváltána a dohányjegyet mindenki, aki nem dohányos. Tehát megmaradunk a mostani rendnél. Térdet hajtkunk a trafikos előtt és szeretet vallunk továbbra is a trafikoksisaszszonyoknak...

A hustalan libacsont. Berlinben történt ez az eset. Kraft Vilmos élelmiszerkereskedő kirakátában egy ur meglátott egy libamellcsontot, melyen nagytőívvel sem lehetett volna csak egy szemernyi húst is fölfedezni. Az ára, mint a fűggesztői cédula mutatta, ötven fillér volt. Az ur megvette a hustalan csontot, s vitte egyenesen a rendőrségre, ahol árdrágitásért jelentette föl a kereskedőt. Az árvizsgáló-bizottság szakértője megvizsgálta a csontot s kijelentette, hogy tuldrága, mert még abban az esetben is, ha levesben használnák föl, legföljebb csak 25 fillért ér. A bírósági szakértőnek ezzel szemben az volt a véleménye, hogy a csont, tekintettel a mostani nagy libaárakra, megéri az 50 fillért. Az ügyész hallatlan drágának találta a csontot s száz márka pénzbüntetést indítványozott. A bíróság jóval többet sózott a vádlóra. A vádolt, mondja az ítélet, durva árdrágitást követett el, s köszönet illeti a panaszt, hogy az esetet, annak ellenére, hogy jelentéktelen, a bíróság elé vitte. Ha a bevők hasonló esetekben nem történének a följelentést, a köznek igen sokat használnának vele. Kraft Vilmost ötszáz márka pénzbüntetésre ítélték. Ilyen példás büntetések érnek valamt.

Drágább a petróleum. A kereskedők azzal a kérelemmel fordultak a tanácshoz, járuljon hozzá ahhoz, hogy a petróleum kicsinyben való árát — a szállítás adójára való tekintettel — négy fillérrel megdrágíthassák. A tanács teljesítette a kérelmet, így a petróleum maximális ára Budapesten 56 fillér literenként. Csak aztán legyen is petróleum.

Új likörgyár Nagykanizsán. A Dunántúli gazdasági szeszgyárosok szeszfinomító részvénytársasága beadványt intézett Nagykanizsa városához, amelytől konyak, likör, rum és vegyszerek előállítására szolgáló gyárrélepe céljára 1200 négyszögöl telket kért kedvezményesen áron.

Tengerliszt és burgonyaliszt. Az utóbbi időben nagyobb mennyiségű tengeri- és burgonyalisztet kaptak a vidéki hatóságok

a Közelmelemezési Hivatal intézkedése folytán. A burgonyalisztet alkalmasint a tengerlisztet fogják keverni. A tengerlisztet keveséi aránya sehol sem volt több eddig 25 százaléknál. Ennyi badj érten csak bennünket!

Elhílták az alkoholfogyasztást Franciaországban. A francia kormány a kamara elé legközelebb törvényjavaslatot terjeszt az alkoholfogyasztás eltűntéről. Ugy látszik, hogy ebben is Angliát akarja követni, mert az angol kormány is terve vette az alkoholtilalmat. A francia sajtóban hónapok óta erős agitáció folyik az alkohol ellen. Azok állítják, hogy Franciaországra valóóságos nemzeti veszedelem az alkoholfogyasztás. Az elnéptelenedés után az alkohol folyik a franciákat elgyengíteni, pusztítani és könyörögnék Briandnak, hogy tiltsa el a fogyasztást. Briand már radikális lépésre határozta el magát. Mindennemű alkoholtartalmú italt, bort, sört, pálinkát el akar tiltani. Az érdekelt körök természetesen védekeznek. A borkereskedők szindikátusának elnöke azt mondja, hogy egyedül az árusítás megszorítását kellene elrendelni. A szesz- és nagykereskedők szindikátusa pedig lehetetlennek tartja a dolgot. Mit fog csinálni Franciaország a deficittel? — kérdi. Mít fognak csinálni gyáraink, munkásaink ezrei?

A vendéglői étkezés Ausztriában. A legtöbb osztrák tartományban az országos hatóságok elrendelték, hogy vendéglőben és kávéházban, valamint hadi- és népkonyháiban tésztát és tésztából készült kőritést csak liszt- és kenyérből lehet készíteni. Minden adagért fél szelvényt vágnak le. A kettős igénybevétel megakadályozása céljából a legközelebbi időben ezt a rendelkezést az államilag kezelt valamennyi cikkre kiterjesztik.

A halárak maximálása. Több alkalommal foglalkozott minden lap a halárak elviseheletlen drágaságával. Ez az ügy most szobakerült a parlamentben is, ahol gróf Eszterházy Móric sirgette a halárak maximálását. Hogy ez milyen sirgős és fontos, azt legjobban igazolja, hogy a legolcsóbb halféle, a kárász, — amelyet békeidőben nem is lehetett látni a vásárcsarnokokban, — ma 5 koronába kerül kg.-ként a pesti halrausoknál.

Étkezőkocsi közlekedtetése közúti vasuton. Münster város vezetősége a városi konyháiban előállított ételek szétosztása céljából megfelelő ételtartókkal ellátott 5 darab étkezőkocsit szerzett be, amelyeket a közúti kocsikhoz akasztva, a város különböző helyeire továbbított. A kocsikat mellékvágányokon leaszttják s az ételeket a közönség között a kocsiból osztják szét. Minden kocsihoz 4 ételtartó van, mintegy 1000 liter étel befogadására alkalmas köb-tartalommal, úgy hogy naponként átlag 5000, 1 literes ételadag kerülhet szétosztásra. Igen érdekes megoldása az ételek szétosztásának.

Románia fölőlsége. Amióta az elfoglalt román területen talált gabona birtokunkba jutott, úgy nálunk, mint Ausztriában gyakran élénk kombináció tárgya, hogy mekkora lehet az a mennyiség. Erről mindeddig nagyon különböző hírek voltak forgalomban. Érdekesnek tartjuk közölni, hogy szakkörökben újabban 11–12 millió méterhársára (egyekes szerint ennek a kétszeresére), becsülik a zsakmányolt kenyérmagot és takarmánykiket. A kettős monarchia részére szánt rész, hir szerint körülbelül 45–50 százaléka a zsakmányolt gabonának, de úgy ennek, mint a Németországba irányított árunak továb-

bitását mindenesetre késleltetni fogja, hogy a Dunán való szállítás szünetel és a vasuton egyelőre csakis kis tételeket lehet szállítani.

Arad város árdrágitók ellen. Arad város tanácsa egyik ülésén kimondotta, hogy azok a kereskedők, akiket a rendőrbíróóság árdrágitásért, vagy a maximális árak tul-lépéséért elítéli, nem vehetnek részt a hatóság részére érkező árucikkek árusításában. Okos elhatározás. A városi tanács elrendelte azt is, hogy március 1-től kezdve a lakoságnak kávét csakis kávéjegyek ellenében szolgáltatassanak ki. Minden személy fejenként és havonként hat deka kávét kaphat.

Az elkésvé érkező tej. A közlelemező ügyosztály közli, hogy a tejigazolványok alapján rendelt tejet ezuntal a rendelők részére naponta nem délelőt 10 óráig, hanem déli 12 óráig, otlan ületekben pedig, amelyek a délutáni tejszállításra vannak berendezve, délután 4 óráig kell fönttartani. Ha a tej elkésvé érkezik, akkor is fönn kell tartani az igazolványosok számára és pedig az üzletbe érkezéstől számított 3 óra hosszágig. Ha ez a várakozó idő telmegy a záróórán, akkor másnap reggel kell a hiányzó időt kivárni. Komisz úzerkedést akadályoz meg ez az újabb rend.

Állami rézgálic-kiosztás. Báró Ghillány Imre földmívelésügyi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a folyó évi peronoszpora elleni védekezés céljából a szőlőgazdák rendelkezésére bocsátandó rézgálic kiosztása tárgyában. E rendelet szerint előreláthatólag kataszteri holdanként 15 kilogramm rézgálicot lesz módjában a miniszternek a szőlőgazdáknak juttatni. A rézgálic kiosztásával a miniszter a törvényhatóságokat bizta meg azzal a szigorú utasítással, hogy az idej kiosztást teljesen pártatlanul és igazságosan hajtsák végre, hogy a rézgálicból minden szőlőbirtokos, szőlőterületének arányában, teljesen azonos kulcs szerint részesüljön. Egyszersmind intézkedett a miniszter, hogy a már készen lévő rézgálic a törvényhatóságoknak már most elszállítassák. A rézgálic ára ma még nem állapítható meg pontosan, azonban nem lesz több kilogrammonként négy koronánál. Ezenfelül a kiosztással felmerülő összes költség fedezésére kilogrammonként legfeljebb 20 fillér jutalek szedhető.

Véltözés az élelmiszerpekulációban. A felhalmozott élelmiszerkészletekből a közelmultban történt foglalásoknak eddig mindössze annyiban volt hatása az élelmiszerpiac forgalmára, hogy a spekuláció tartózkodott újabb készletek megszerzésétől. Az árak nem olesóbodtak, mert a készlettel rendelkezők ragaszkodnak a nagy árköveteléshez. Különösen meglepő ez a paprikánál, mert amikor a szállító-igazolványok tárgyában publikált rendelet legutóbb megjelent, az volt a véleménye, hogy ez csökkenteni fogja az árakat. A nemes édes paprikát ma is mintegy 33–35, a rózsapaprikát 29–30 koronán jegyzik és így számolnak azzal, hogy a maximálásra vonatkozó rendelet már nem késhtetik sokáig. A spekuláció makináció következtében kell a fogyasztásnak a gyümölcsizt is drágán vásárolni, amennyiben ennek most is 450 korona az ára. A kakaóért 36–38 koronát, a teáért 34–35 koronát követelnek, jóllehet, akik készlettel rendelkeznek, sokkal olcsóbban vásárolták. A máknak 530–540, a diónak 420–430 a köményagnak 850–900 korona az ára. A főzélékfélek közül a fejeskáposztáért 5, a savanyított káposztáért 64–66 koronát követelnek.

(o) Löwenstein M. utóda Horváth Nándor cs. és kir. udvari szállító. Ferdinánd bolgár király-ut 4. szám. Telefon: 43—31. és József 39—88. — **Évzedekek óta az ország legnagyobb szállodáinak, vendéglőseinek és kórházainak allandó szállítója.** Flók-útlelet: IV., Türr István-utca 7. Telefon 11—48.

Letartóztatták a szalonakirályt. Szenzációs letartóztatás történt a napokban Csongrádon. Király Béla ceglédi dugszagdag sertéskereskedő, aki hónapok óta Csongrádon lakott, ahonnan szalonna- és zsirútleit bonyolította le, két államrendőrségi detektív letartóztatta, titkos áruaktárait pedig lefoglalta. Király Belát »szalonakirály.«-nak hívták a Délvidéken. Óriási kvantumban vásárolt zsírt és szalonát, amelyet Csongrádon lévő titkos raktáraiban és Csongrád környékén rejtett el, amíg az árun — a maximális áron jóval felül — tul nem adott. Allítólag több mint ötven vagon zsír és szalonna van Király Béla különböző helyen lévő raktáraiban felhalmozva.

A parafadugók ára. A háború következtében teljesen szünetel a parafadugó importja. Ennek következtében az árak folytonosan emelkednek, annál is inkább, mert spekulánsok a használt dugókat jó áron összevásárolják, hogy aztán sokszorosan használnak tulajdonuk rajta. Mint jellemző esetet halljuk szakkörökből, hogy most 75 koronába kerül olyan dugó ezre, amely a háború előtt 5 koronába került. Ez a cikk tehát 2500 százalékkal drágult meg a háború alatt, ami mindenesetre jogosultá tenné a hatóságok beavatkozását.

Mikor mondhat fel a háztulajdonos? Ujra szabályozták a pesti lakók és háziurak viszonyát. Mi csak a rendelkeznek azt a részét közeljük, amely azt állapítja meg, hogy az újrendelet értelmében a háziur mikor mondhat fel a lakónak. Felmondhat, ha a lakásra neki magának van szüksége, azért, mert a vele szemben történt megengedett felmondás következtében eddigi lakásából kénytelen kiköltözködni, vagy mert más községből kíván házába beköltözni; ha a bérbeadó a házat építkezés céljából le akarja bontatni, vagy az az épületet meg akarja nagyobbítani, vagy ha a lakás kiürítése a ház fenntartása érdekében elodászatlan munkák teljesítése céljából szükséges; ha a helyiségre valamely közzétett elhelyezése miatt van szükség; ha a felmondás a bérlőnek a házirendet ismételtlen súlyosan sértő, türelmetlen, megbotránkoztató, vagy egyéb súlyos kifogás alá eső magaviselete miatt indokolt.

A felmondás, ha a bérlő annak elfogadásáról nem nyilatkozik, vagy ha a felmondást nem fogadja el, csak úgy érvényes, ha a bérbeadónak a felmondástól számított nyolc nap alatt előterjesztett kérelmére a most megalakított lakbérleti bizottság megállapítja, hogy a felmondásnak helye van.

Tizenegy óra után nincs villamos. A közlekedésügyi bizottság elhatározta, hogy a tizenegy óra utáni járatokat megszünteti, mert azok az új záróra következtében fölöslegesen. Tizenegy óra után tehát nincs villamos. Naponta ez is 6—7 vasuti kocsi szénnek a megtakarítását jelenti. S ha egyetlen kocsi szénét megtakaríthatunk valahol: örülnünk kell.

Az érpakévé maximális ára. Amikor a gabonaféléknek ipari célokra való kiutalása me-

történt, már akkor hangoztattuk annak a szükségességét, hogy a gabonafélékből nyert összes ipari termék árát szabályozni kell. Különösen vonatkozott ez az érpákból készült termékekre, amelyeknek az ára, mint ezt például a pörkölt érpakévnél is tapasztalhatjuk, rendkívüli módon megrágt. Tíz dekagramm pörkölt érpaké kisnyelven mégis 40 fillért fizet érte a fokávéknak legfeljebb 16 fillérbe szabadna kerülnie gyasztás. Ez a körülmény birta reá az illetékes köröket, hogy a pörkölt érpakévé árszabályozásának kérdésével is foglalkozzanak és mint értesülünk, már valószínűen a közel napokban el is rendelik az árak maximalását.

A tej árának országos szabályozása. Értesülünk szerint Kürthy Lajos báró, az Országos Közéletmező Hivatal vezetője valamennyi törvényhatósághoz leiratot intézett, amelyben elrendeli, hogy a tej árát országszerte egységesen maumálják. Ugy állapítják meg a maximális árat, hogy a tej minden piacra eljuthasson.

Zsiranyagok a szennyvizben. A konyhai hulladékok értékesítése.

A háború gyakran megtanított arra, hogy gazdasági téren eddig sok értékes terméket elpazaroltak. Most azonban, mikor egyes árukban mutatkozik hiány rákényszeríti a nemzeteket és a magánosokat is a takarékoságra, egye-másra gondolnak az emberek olyan dolgok hasznosítására, amelyeknek értékesítésével eddig senki sem tördött. Ez a gondos takarékoság főképen a németek érdeme, de örvendete, hogy az ő példájuk nálunk is követőkre talál. Így legújabban Magyarország is foglalkoznak a városok azzal, hogyan lehetne a csatornába folyó szennyvizek zsirtartalmát felfogni és ipari célokra értékesíteni. A hadvezetőség pedig elrendelte, hogy a nagy katonai konyhák szennyvizéből a zsirtartalmat felfogják és szappanfőzésre, gyertyagyártásra használják.

A városi csatornáknak és számos ipartelepnek a csatornába ömlő szennyvizében foglalt zsír visszaszerzése régi törekvés. Nagyobb mennyiségű zsírhoz azonban egészen a legújabb időkig nem tudtak hozzájutni. A háború folyamán zsírban és olajban nálunk és Németországban egyaránt nagy a hiány. A háború alatt a külföldi behozatal is nagyjából elmaradt és új zsíradékforrások után kellett nézni. Ilyen zsírforrásul kínálkozott elsősorban a városi csatornák szennyvize és ennek iszapja.

A városi csatornázva a háztartásokból sok zsíradékot visz magával. Az edények mosogatásakor, mosás közben és általában a szappan használatakor mindig jut a szennyvízbe kisebb-nagyobb mennyiségű zsíradék, amely legtöbbszörrel magával a szennyvízzel uszik tovább. A vendéglők, vágóhidak, húsfeldolgozó- és mosóüzemek szennyvize jelentős mennyiségű zsíradékot tartalmaz, amelyet alkalmas készülékekkel vissza lehetne szerezni. Szakértők megállapítása szerint fejenként és naponként egy dekagramma lehet tenni átlag azt a zsírmennyiséget, amely a csatornázva keletkezik. Könnyen elgondolható ebből, hogy milyen hatalmas, elveszett zsírmennyiségről van szó különösen a csatornázott, na-

gyobb városokban. (Budapesten ez a zsírmennyiség naponta 8500 kilogrammot, vagy is 85 métermázsát tesz ki.)

A szennyvizek zsirtartalma egyrészt magában a szennyvízben, másrészt pedig a szennyvíz iszapjában van. Míg a szennyvízben tovauszó zsír erre a célra szerkesztett zsirfogó berendezésekkel nyerik vissza, addig az iszapban lévő zsírt az iszap megfelelő tisztítása után kapják meg. A városi csatornaszennyvizek (ilyenek a mindentféle háztartási, ipari szennyvizek), a zsírnak kisebb részét tartalmazzák a vízben elosztva, nagyobb része inkább az iszapban van.

A zsír- és olajfogók feladata, hogy minél több zsírt és minél tisztábban tartsanak vissza; tisztításuk könnyű legyen és a csatornák eldugulását megakadályozzák. A tökéletes szerkesztetű zsír- és olajfogók a szennyvízben tovauszó zsíradék és olaj javarészt vissza tudják szerezni. A hulladékszírokkal együtt természetesen több-kevesebb szerves hulladéknagy is jut a vízbe. Ezekhez a zsíradék is hozzákeveredik, tehát ez a zsíradék könnyen rothad, ami értékét csökkenti. Ezen úgy segítenek, hogy a felfogott zsíradékot lehetőleg gyakran szedik ki a zsirfogókból és aztán minél gyorsabban dolgozzák fel.

Míg a szennyvízben tovauszó zsíradék visszatartása aránylag nem nagy áldozatokkal és elég egyszerűen történhetik, addig a szennyvíz iszapjában foglalt tekintélyes mennyiségű zsír visszaszerzése már sokkal nehezebben megoldható feladat volt. Az iszapban foglalt zsíradékot úgy szerzik vissza, hogy a csatornavizeket medencékben ülepítik le, ahol a víz az iszapot lerakja és így nagyjában megtisztulva halad tovább.

Némely város szennyvizében meglepően sok a zsír. Különösen nagy a zsirtartalom az olyan városok szennyvizének iszapjában, amelyekben sok gyapjamos, posztó- és szövőgyár van. Ilyen helyeken az iszapnak negyedrésze, sőt harmadrésze zsír szokott lenni. A zsírnak ebből az iszapból való eltávolítása más célt is szolgál. A csatornázva rendkívül kellemetlen hulladék, amelynek eltávolítása nagy költségekkel jár. Az iszap gyors kiszáradását éppen zsirtartalma gátolja meg. Elhelyezése folyton újabb nagy területeket kíván, ahol a bűzös rothadás járványok kiterjedését okozhatja. Ha ellenben az iszapot zsirtalanítják, akkor szuperfoszfáttal keverten kertrágyázásra használható.

A szennyvizekből visszaszerzett zsíradék szappangyártásra nem mindig alkalmas, mert még jó idő múlva is bűzös. Azonban ma már érték az ilyen zsíradék megjavítását és a szappaniparban való felhasználását is.

A szennyvizek zsirtartalmának értékesítése példát ad az egyéb konyhai hulladékok értékesítésére is. Ezek a hulladékok romlandó voltak miatt nagyobb távolságra nem szállíthatók. Így tehát a feldolgozást a gyűjtés helyén, vagy annak közelében szokták elvégezni. A feldolgozásra alkalmas hulladékok mennyisége rendkívül változó. A németek megfigyelése szerint évente átlag fejenként 12 kilóra tehető. De ha a háztartásokban

az ételhulladékokat a szeméttől elkülönítve gyűjténék, akkor ez a mennyiség évi 15 kilót is elérhetne. Ez százezer lakósu városban évente egy és fél millió kilogramm értékesíthető hulladékot jelent.

Berlin közelében a konyhák hulladékait gyárilag kiszéltítják és takarmányként hozzák forgalomba. Az ilyen takarmány táplálék-értéke megfelel a zabnak vagy kukoricának és ára mázsánként 12 márká (körülbelül 16 korona). Bécsben is megkezdtek a konyhahulladékok gyűjtését. Itt naponta 20—30 vasuti teherszállító kocsi tölt meg az összegyűjtött és feldolgozásra kerülő anyag.

Szöveggyáraink, posztó- és festőgyáraink, amelyek értékes szennyvizeit eddig az élővizekbe bocsátották, szintén foglalkoznak gyapjuhulladék és gyapuzsír összegyűjtésével.

Jó ezt tudni.

1. A megfagyott tojás használatos lesz ismét, ha sós vízbe teszik bele. A viznek nem szabad melegnek lenni, mert meleg vízben megfagyva a tojás fehérje. A tojás megfagyott belseje a sós vízben rövid idő múlva fölolvad és a tojás olyan lesz, mint friss állapotában volt.

2. A tojás dohos szagának eltüntetése. Az a kellemetlen dohos szag, mely a tojásból sokszor szerteárnyad, ugyancsak az a meszes szag is, melyet a mézben eltett tojás terjeszt, könnyű szerrel úgy tüntethető el, hogy a feltört tojás tartalmát tányérra töltik és néhány órán át így hagyják állani a levegőn. Az ilyen módon szelőlőzött tojás teljesen elveszti kellemetlen szagát.

3. Az avas vaj megjavítása. A vajban foglalt tej az, ami a vaj gyors megromlását okozza. A vaj súlyának körülbelül hatodrészet tej képezi. A tejnek főalkatrésze pedig a kazein, egy fehérje anyag, mely mint minden más fehérje, nedves állapotban gyors bomlásnak indul meleg időben. A bomló tej fehérje a vajban levő zsíradékot is felbontja. Így képződik az avasodó vajban tejsav, melytől a romlott vajnak ismert kellemetlen szaga és íze ered. Hogy az avas vaj megint élvezhetővé legyen, ezt a tejsavat kell belőle eltávolítani. Olyan anyagot kell tehát a vajhoz keverni, mely ezt a tejsavat meg tudja kötni. Ez a képesség van a káliumnak. Az avas vajhoz tehát olyan szert kell hozzátenni, mely ezt az anyagot tartalmazza. A legjobb erre a célra a hamuszír, mely nem egyéb, mint szénsavas kálium. Egy kiló avas vajhoz tíz deka hamuszírt kell hozzátenni és az egészet jól át kell gyúrni. A hamuszír káliuma gyorsan közben vegyileg egyesül az avas vaj tejsavával és tejsavas káli képződik belőle, melyet azután a vajból tiszta vízzel ki kell mosni. Hogy a tejsavas káli a vízzel a vajból teljesen eltávolított-e, azt úgy kell meg tudni, hogy egy darabka kukuma-papíros, ebbe a vízbe mártva, nem barnul meg többé, akkor az annak a jele, hogy a vízben és így tehát a vajban nincsen többé tejsavas káli. Az így megtisztított vajnak eredeti ízét

úgy lehet visszaadni, hogy kevés friss tejet öntenek hozzá és jól keresztülgyurva, kissé megszózzák. A vaj megint olyan lesz, mint amilyen friss állapotában volt.

4. Avas zsír megjavítása. Az avas zsír élvezhetővé tételére alkalmasnak bizonyult a következő eljárás: Vesznek faszenet, 30 liter zsírhoz körülbelül két kilót. Mózárban a szenet porrá törik és ráhintik egy durva vászondarabbal leterített, paszirozó szitára vagy rostára. Ügyelni kell arra, hogy a vászondarab széle a szita peremén kívül legyen és ne csuszhasson be a szita hálójára. A szita alá tiszta edényt kell elhelyezni és azután a zsírt apránként fölolvastva ráöntik a szénporra. A szénpor a rajta keresztülsepegő zsírnak elveszi a rossz szagát és a szita alatt levő edényben összegyűlő zsíradék olyan lesz, mint a frissen olvasztott zsír. Avas zsírt úgy is lehet megint élvezhetővé tenni, hogy szódaoldattal alaposan átgyurják. A képződött szappant és a fölös szódat azután sósvízzel, majd tiszta vízzel nagyon jól ki kell megint belőle mosni úgy, hogy előbb sósvízzel, azután tiszta vízzel jól átgyurják a zsírt.

A szerkesztő postája.

K. H., N. B., L. R. és M. S. A pénzeket megkaptuk. Köszönjük. Örülünk, hogy egyre többen sorakoznak zászlónk alá. Lobogóink a régi, de friss kezekkel lobogtatjuk. — H. T. Szatmár. Nehéz most minden egyesületi élet, egyesületi mozgalom. A szakérdekeknek a legtöbb esetben meg kell határolni a nagy, általános érdekek előtt. — T. S. Szeged. Jártunk Szegeden. Sajnáljuk, hogy nem találkozhattunk. Váratlanul kellett leutaznunk. — Th. L. Mint látja, mai számunkban Kovács Lydia is táborunkba került. Az ő tolla fogja a Vendéglősök Lapjában megírni, hogy — milyen most a háborus helyzete a vendéglősnek, kívánság. Sorra fogja felkeresni vendéglőseinket, kívánságokat, hogy tőlük tudjuk meg: mi az igazi helyzet? Ezzel olyan munkát végzünk, amelyért, tudjuk, újra újabb szeretettel ragaszkodik majd hozzánk olvasóink nagy tábora. Minden áldozatot szívesen hozunk meg, hogy szolgáljuk a vendéglősöket és kávékoszt. — R. S. Irjon. Ha jó lesz a cikke: szívesen közöljük. Szívesen meg is fésülgetjük az írást. Borzasan semmit se adunk ki kezünköből.

Bor

200 Hl. 1911. évi, 300 1916 évi eladó.

Felvilágosítást ad:

Salamon László k. intéző
Kalocsa, Pest-megye.

*****
Veszek dugót, pezsgődugót.

Használt pezsgődugóért, nemptörtekért fizetek 29 fillért darabonként, használt palackdugóért K 4.80 kilónként, újakért K 20.-at. Ezen fajtaikat minden előzetes érdeklődés nélkül átveszem postán vagy vasuton szállítva utánév mellett. **Kaszirer Emil Budapest, VIII. Alpár-u. 10.** Garay-tér mellett Telefon szám 26—66.

*****

Hajduböszörményben 20 év óta annál is igen jól bevezetett és kedvelt

cukrászda, kávéház és vendéglő kiadó

esetleg örök áron eladó. A városnak 30.000 lakosa van, az üzlet pedig korlátlan ital-mérési engedéllyel bír. Bővebb értesítés **Dohanovits Ferenc** tulajdonosnál nyerhető Hajduböszörményben.

50 hektó Muskat Passatuti 1916
20 „ vegyes fehér 1915
10 „ vörös 1914 eladó

egy mennyiségben

Czekkel János
bortermelőnél Egerben.

Bérbeadó Vendéglő.

Ipolyságon a Hopfinger-féle vendéglő 1917. áprilisi hó 1-től bérbeadó. Bővebb felvilágosítással szolgál az Ipolysági Hitelszövetkezet

Fővárosi Sörfőző R.-T.

Kőbányán
már az első évben
248.000 hl. sört

gyártott, ez bizonyítja legfényesebben sörének kitűnő minőségét.

RUM

	Nagy üveg	Kis üveg
Belföldi	8 kor.	5 kor.
Cuba	10 kor.	6 kor.
Ananás	12 kor.	7 kor.
Jamaika	14 kor.	8 kor.
(Külföldi)	16 kor.	9 kor.

Szétküldés 5 üvegenként postai utánvétellel.

Bloch Gy. és Társa rum, likőr-különlegességek áruház, Budapest, VI. kerület, Aradi-utca 10. szám.

Magyarádi

krb. 100 hektóliter 1916. évi saját termésti bor, esetleg kisebb tételekben is eladó. —

Szuhy Pál, Almásegres
(Magyarád mellett) Arad-m

Világszerte utánozzák

Szent István dupla malátásör utolérhetetlen

Gyártja a
Kőbányai Polgári Serfőző R.-T.
Budapest—Kőbánya.

Ajánlunk
kötelezettség nélkül jó minőségű
cognacot,

nagyobb, de legalább 100 üveg
vételnél

3½ decis üvegekben á Kor. 4.60
7 decis üvegekben á Kor. 8.40
ab nyirbátori raktárunk, előze-
tes készpénzfizetés mellett, min-
den levonás nélkül.

Néhány 100 hl. nyiri bor jutá-
nyos árban kapható

Polacsek Fülöp és Fia Nyirbátor

COGNAC

Czuba-Durozier et Cie

francia cognac-gyár

Promontor.

Alapított 1884-ben.

Iparso

fagyalt, jegeskávé, hidegké-
szítmények előállításánál a jég
szósására. valamint hűtőkészü-
lékekhez. Minden felvilágosí-
tást és értesítést szóbeli vagy írásbeli kér-
dezősködéssel díjmentesen nyújt
A Magyar Királyi Sójvédők Vezérügynöksége
BUDAPEST, V., Váci-kört 32. sz.

SAJT.

Mielőtt

szükségletét
valódi hegyi

málna

szörpben

fedezné, kérjen
mintázott ajánlatot

STEINER

ÉS LÖWY

első besztercebányai
hidraulikus gyümölcs-
sajtító és szörpgyártó
Besztercebányán

LITCKE L.

pezsgőboryár-telepe PÉCS.

Főraktár: Budapest, IV., Szép-utca 3.

Frigyes főherceg
ő császári és kirá-
lyi fensége, Salva-
tor Lipót ő cs. és
kir. fensége és
„Nemzetközi Háló-
kocsi” és „Európai
Express Vonat-tár-
saság” szállítója.

PEZSGÓFAJOK:

„SPORT GRAND
VIN SEC”, „CA-
SINO EXTRA SEC”
„FORENLAND”
(savanykás) „BRI-
TANIA EXTRA
DRY” (cukor nélkül)

TÖRLEY

DREHER ANTAL SERFŐZDEI R.-T.

BUDAPEST-KŐBÁNYÁN.

Városi iroda: VIII., József-utca 36.

Saját palack-töltés

Ajánlja kitűnő minőségű aszok-, király-, márcziusi-, kiviteli márcziusi-,
korona- (à la pilsen), maláta-, bajor-, dupla márcziusi- és bak-sörét.

Különlegesség: dupla maláta kőszőr, kőkorsókban.
Nagyobb sörmennyiséget saját jégkocsijaiban szállít.

Az „ERDÉLYI PINCZE - EGYLET”

császári és királyi udvari szállítók
KOLOZSVÁROTT.

Sürgönczim: Bortermelők szövetkezete, Kolozsvár.

Ajánlja egyenesen a szövetkezeti termelő tagjaitól beszerzett és minden
kiállításán elsőrendű érmekeket nyert tisztán kezelt és kitűnő minőségű
fehér- és veres-, asztali-, pecsenye-, csemege- és gyógyborait.

Megkeresésére készséggel küld árlapot az igazgatóság.

ELSŐ MAGYAR RÉSZVENY-SERFŐZŐDE

Budapest-Kőbánya.

Fennáll:

1854 óta

A legújabb technikai berendezésekkel
felszerelt serfőzde évi gyártó képessége **1,000.000 hl.**

Hordósörrendelés Budapestre: VIII., Esterházy-u. 6. Telefon József 4-29. Angyalföldi jég-
verem: Telefon 115-85. Budai jégverem: Telefon 43-40. Vidékre N. Külföldi jégverem: 11.
Telefon 62-68 és 52-60. Palackosrendelés Budapestre és vidékre N. Külföldi jégverem: 11.
11. szám. Telefon 56-58. Budapestre a városi sörraktárakban is